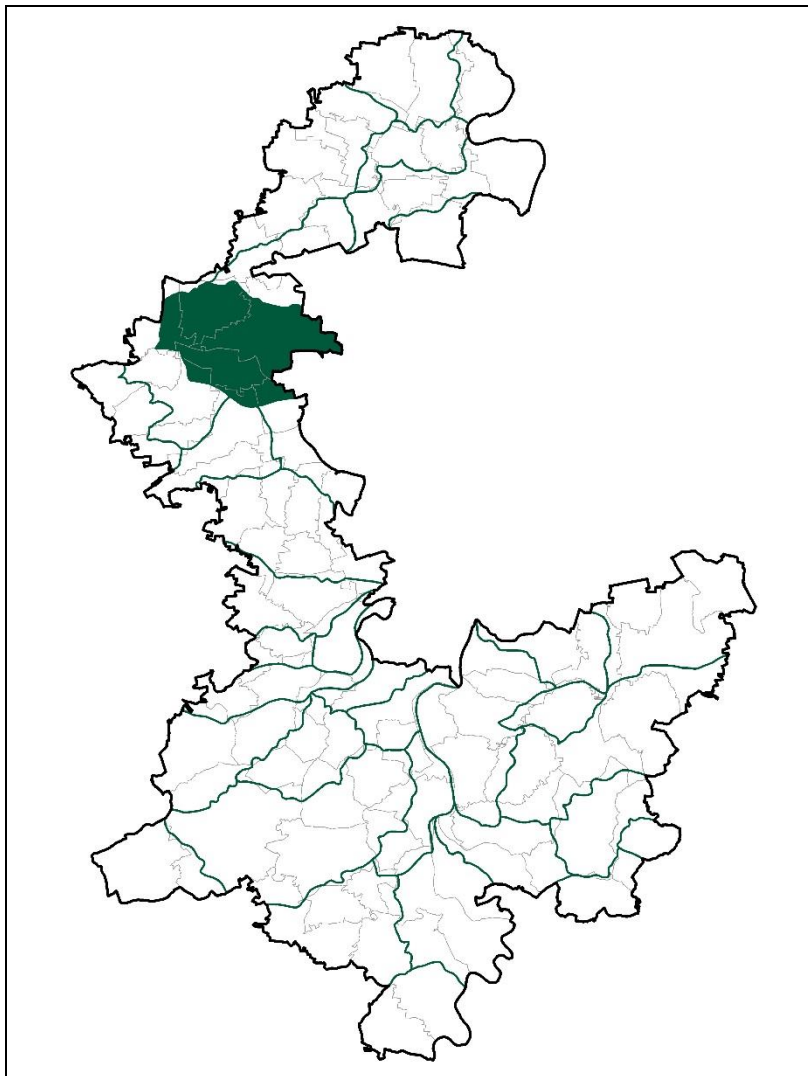

ZÁPRAŽÍ

08

VYMEZENÍ KRAJINNÉHO OKRSKU

Litovický rybník v Hostivících

Skladová zóna a Řízení letového provozu Jeneč

Chýně od severu

Dotčené obce:

Jeneč, Hostivice, Chýně, Červený Újezd, Rudná u Prahy, Úhonic, Chrástany, Dobrovíz

Sousedící krajinné okrsky:

3 – Zákolanský potok, 7 – Letiště, 10 – Plošina, 11 – Rudná a Nučice, 12 – Za okruhem

Popis vymezení krajinného okrsku:

Krajinný okrsek je vymezený na povodí Litovického potoka v SO ORP Černošice.

ZÁPRAŽÍ

08

STÁVAJÍCÍ KVALITY / CHARAKTERISTIKY KRAJINNÉHO OKRSKU

ZÁPRAŽÍ

08

VODNÍ REŽIM

KO kopíruje rozvodnice hlavního toku KO, kterým je Litovický potok. Na území KO se nachází 9 malých vodních nádrží. Povodí odvádějící vodu z území KO má uzavěrový profil pod rybníkem Strnad, kde Litovický potok přetíná Pražský okruh, a tedy hranici hl. m. Prahy. Pramenná oblast Litovického potoka se nachází v převážně meliorovaných polích nad obcí Chýně. V Obci Chýně se nacházejí na toku dva rybníky (r. Bašta a Strahovský r.). Za hranicemi obce se tok vlévá do hydrologicky cenné oblasti Přírodní památka Hostivické rybníky. První malá vodní nádrž, která přispívá do Litovického p. v této oblasti, je malý zdroj v podobě vodní nádrže v Břevské rákosině. Následují tři hlavní malé vodní nádrže, které jsou součástí přírodní památky (r. Břve, Kalý r. a Litovický r.) Součástí PP Hostivické rybníky jsou i přilehlé mokřady (Nakejcov, Chobot, Břevská rákosina). Tyto mokřady částečně napájí rybníční soustavu a částečně jsou z ní i dotovány. Celá oblast je velmi cenná, technické prvky malých vodních nádrží nejsou ve vyhovujícím stavu. Pod soustavu PP Hostivické rybníky se do Litovického potoka z levé strany vlévá Jenečský potok. Jenečský potok má pramennou oblast mezi poli nad obcí Jeneč. Tato oblast je intenzivně zemědělsky obhospodařovaná. V oblasti dochází k orbě do blízkosti vodního toku a tím k narušování ochranné zóny kolem vlastního toku. Tok následně prochází obcí Jeneč, kde je v dlouhém úseku mezi Panským r. a vytíženou Karlovarskou ulicí zatrubněn. Tok Jenečského p. dále pokračuje napřímeným korytem skrze areál Garden parku, kde jsou nově zbudované nádrže. Dále se tok přirozeně vlní do obce Hostivice, kde je zatrubněn. Po soutoku s Litovickým potokem je tok zdařile revitalizován, kdy byla zvýšena jeho transformační schopnost v případě povodňových průtoků, ale i jeho samočistící schopnost, která je důležitá z důvodu ČOV, která byla nově rekonstruována.

Oba tyto aspekty by mohly přispět k zvýšení kvality vody v malé vodní nádrži Strnad ležícího dále po toku, který se dlouhodobě potýká se zvýšeným zanášením. Do malé vodní nádrže Strnad přispívá ještě Sobínský potok, na kterém je v blízkosti r. Strnad malá bezejmenná malá vodní nádrž. Pod soutokem Sobínského a Zličínského potoka se nalézá cenný mokřad.

Území je silně urbanizováno a okolní krajina je intenzivně zemědělsky obhospodařovaná, což má negativní vliv na vyrovnaný hydrologický režim krajiny. I přes vysoký počet mokřadů a nádrží má KO vysoce nadprůměrné číslo CN křivky v porovnání s ostatními KO. Tento stav se pak odráží ve velmi nízké potenciální maximální retenci území.

HOSPODAŘENÍ V KRAJINĚ

Nezastavěná území KO jsou využívána převážně k zemědělské velkovýrobě. Ve východní části území je rybníční soustava a omezená rozloha lužního lesa. Sady v Litovicích jsou zplanělé.

OSÍDLENÍ A URBANIZAČNÍ PROCESY

V území krajinného okrsku Zápraží se nachází město Hostivice s částí Litovice a dosud prostorově oddělenou částí Břve, dále obce Jeneč a Chýně; z obce Červený Újezd se na území krajinného okrsku Zápraží nachází prostorově oddělená enkláva Hájek. Hostivice je vybavené město funkčně těsně napojené na Prahu; ZÚR Středočeského kraje ji klasifikují jako významné nižší centrum osídlení. Chýně je vesnice s širší obslužnou funkcí, Jeneč je vesnice s potenciálně širší obslužnou funkcí. Území vzhledem ke své poloze (přímé sousedství s Letištěm Václava Havla, Pražský okruh / dálnice D0 a dálnic D5 a D6, z níž jsou do území tři sjezdy, železniční spojení na Masarykovo nádraží) čelí velmi silnému urbanizačnímu tlaku. V období 2001 až 2011 byl zaznamenán velmi vysoký nárůst počtu obyvatel (183 % počátečního stavu) a tomu odpovídající přírůstky počtu domů, bytů i zastavěného území. Zvláště silně ovlivněná je obec Chýně, která v období od 1989 vyrostla z cca 350 obyvatel na asi 2 500; v území je několik odloučených lokalit (Břve, Hájek, Jeneč-pod vysílačem).

ZÁPRAŽÍ

08

V území krajinného okrsku Zápraží se nachází město Hostivice s částí Litovice a dosud prostorově oddělenou částí Břve, dále obce Jeneč a Chýně; z obce Červený Újezd se na území krajinného okrsku Zápraží nachází prostorově oddělená enkláva Hájek. Hostivice je vybavené město funkčně těsně napojené na Prahu; ZÚR Středočeského kraje ji klasifikují jako významné nižší centrum osídlení. Chýně je vesnice s širší obslužnou funkcí, Jeneč je vesnice s potenciálně širší obslužnou funkcí. Území vzhledem ke své poloze (přímé sousedství s Letištěm Václava Havla, Pražský okruh / dálnice D0 a dálnic D5 a D6, z níž jsou do území tři sjezdy, železniční spojení na Masarykovo nádraží) Všechny obce na území krajinného okrsku mají ve svých územních plánech ambiciózní záměry na další extenzivní rozvoj jak obytné funkce, tak i výrobních, logistických a vybavenostních areálů. Podle plánů se má zástavba Hostivic-Litovic a Jenče přiblížit na dohled. Při naplnění záměrů územních plánů by celkem 28 % plochy území krajinného okrsku bylo zastavěno.

REKREACE V KRAJINĚ

Západní, intenzivně zemědělsky využívaná část krajinného okrsku je pro rekreaci prakticky nevyužitelná; krajina je obtížně prostupná a neatraktivní díky intenzivnímu velkoplošnému zemědělskému hospodaření. K rekreaci je využívána rybníční soustava na Litovickém potoce a jejich doprovodné lesní porosty na území Chýně, Břví a Hostivic. Významná je poutní cesta z Prahy do Hájku. Na bývalém zařízení protiletectvé obrany je paintballové hřiště. Naučná stezka Hostivické rybníky.

PROSTUPNOST A CESTNÍ SÍŤ

Krajina KO je na západě území prakticky neprostupná mimo silniční síť. Východ území KO je protkán sítí pěších a cyklistických stezek, které však nejsou napojeny mimo území KO z důvodu velmi špatné prostupnosti krajiny na západ a silné bariéry těles dálničních staveb na severu KO a na východě za hranicí SO ORP Černošice.

EKOLOGICKÁ STABILITA A MIGRAČNÍ PROSTUPNOST

Západ krajiny KO je ekologicky labilní, východ krajiny lze hodnotit jako krajinu relativně harmonickou, zejména díky vysoké ekologické hodnotě rybníční soustavy na Litovickém potoce a jejich doprovodných porostů (PP Hostivické rybníky). Ekologicky stabilní části krajiny však vytváří izolovanou enklávu.

Územím KO prochází jižně od Hostivic jedna větev regionálního ÚSES, s biocentrem v oblasti Hostivických rybníků („Břevská rákosina“) a podél rybníční soustavy severně od Chýně, který je dále vymezen po orné půdě severním směrem do povodí Zákolanského potoka. Funkční prvky regionálního ÚSES jsou v široké nivě Litovického potoka (lužní lesy a rákosiny).

Lokální ÚSES reprezentuje větev odbočující z RBK u Chýně na sever k Hostivicím a na jih k Chrástánům, větev lokálního ÚSES vedená souběžně s regionálním biokoridorem k poutnímu místu Hájek, a biokoridor od Jenče na západ.

ZÁMĚRY SE ZÁSADNÍM POTENCIÁLNĚ NEGATIVNÍM VLIVEM NA KRAJINU

➔ A.5 VÝKRES ZÁMĚRŮ | ZÁMĚRY S VLIVEM NA KRAJINU

Paralelní dráha pro vzlety a přistávání letadel na Letišti Praha/Ruzyně

Rychlodráha Praha – Letiště – Kladno

ZÁPRAŽÍ

08

KRAJINNÉ HODNOTY A POTENCIÁLY KRAJINNÉHO OKRSKU

- **A.2a VÝKRES HODNOT A KRAJINNÝCH POTENCIÁLŮ** | PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY
- **A.2b VÝKRES HODNOT A KRAJINNÝCH POTENCIÁLŮ** | ÚSES A KOSTRA EKOLOGICKÉ STABILITY
- **A.2c VÝKRES HODNOT A KRAJINNÝCH POTENCIÁLŮ** | KULTURNÍ HODNOTY

Přírodní památka Hostivické rybníky

Niva Litovického potoka se soustavou rybníků a navazujícími mokřady: Bašta, Strahovský rybník, Břevský rybník, Litovický rybník, Kalský rybník, Peterkův rybník, rybník Strnad

Zalesněné rokle jižně od zástavby Chýně (jediná ekologicky stabilnější plocha v celé Chýni kromě Litovického potoka)

Velmi čistý vzduch díky převládajícímu směru větru od Křivoklátska

Památné stromy Lípy v Hostivicích, Hostivická lípa, Lípa v Hájku

Nová polní cesta z Chýně k Lípě u černého křížku

Volná krajina severně od Chýně, mezi Chýní a Hostivicemi

Plochy zeleně a sadů na severním okraji Chýně, severně od železniční trati

Dochované historické jádro Hostivic, Litovic, Jenečku, Břví, Chýně a Jenče

Zámek Hostivice

Kostel sv. Jakuba v Hostivicích

Mariánský sloup na Husově náměstí v Hostivicích

Tvrz Litovice

Mlýny na Litovickém potoce: Litovický mlýn, Peterkův mlýn

Mlýny na Jenečském potoce: Mlýn v Hostivicích

Poutní cesta do Hájku s dochovanými výklenkovými kaplemi č. XI, XII, sv, Jana Nepomuckého, XVIII, XIX, XX

Františkánská klášter v Hájku s Kaplí Panny Marie Loretánské

Novostavba kaple Panny Marie, Hvězdy evangelizace ve Břve (architektka Anna Hájková)

Zvonička v Jenči

Výklenková kaple v Jenči

ZÁPRAŽÍ

08

ZÁVADY A PROBLÉMY KRAJINNÉHO OKRSKU

VODNÍ REŽIM V KRAJINĚ

➔ A.6a PROBLÉMOVÝ VÝKRES | PROBLÉMY A OHROŽENÍ

Vodní režim na západě KO je velmi silně narušen intenzivní zemědělskou činností na velkých lánech orné půdy. Pramenné oblasti Jenečského a Litovického potoka jsou narušeny plošnou meliorací způsobující přesoušení krajiny a nevyrovnanost průtoků na obou vodních tocích.

Jenečský potok je ve významné části zatrubněn anebo kanalizován.

Vodní režim KO je silně ovlivněn vysokou mírou urbanizace (zvýšenou radiací, ovlivněním režimu dešťových a podzemních vod atp.)

Nízká retenční a akumulární schopnost krajiny na západě KO.

Pramenná oblast Litovického potoka oraná.

Na Litovickém i jenečském potoce mimo zastavěné území orba až k břehové linii vodních toků.

HOSPODAŘENÍ V KRAJINĚ

➔ A.6a PROBLÉMOVÝ VÝKRES | PROBLÉMY A OHROŽENÍ

Západní část KO mezi Jenčí a Chýní obhospodařovaná na velkých půdních blocích.

Systematické odvodnění v prameništi Jenečského a Litovického potoka.

Stará ekologická zátěž – skládka a deponie (vč. nebezpečného infekčního odpadu z Nemocnice v Motole) Chrástany (na hranici obcí Hostovice a Chýně).

URBANIZAČNÍ PROCESY (OSÍDLENÍ / KRAJINNÝ RÁZ)

➔ A.6a PROBLÉMOVÝ VÝKRES | PROBLÉMY A OHROŽENÍ

Extenzivní rozvoj zastavěného území sídel pro bydlení a skladování.

Přetížení rekreačně hodnotných území významným nárůstem počtu obyvatel.

Přetížení silniční sítě.

Brownfields sportovně rekreačního areálu ve Břvích.

Bývalé zemědělské areály v exponované poloze v krajině mezi Hostivicemi a Hájkem.

Prostorově segregovaná zástavba východně od Chýně (ulice Žitná, Pšeničná), bývalá drůbežárna.

Překročení krajinného horizontu suburbánní zástavbou v jižní části Chýně.

Nevhodné umístění průmyslové zóny v Chýni na samé hranici nivy Litovického potoka a rybniční soustavy.

PROSTUPNOST KRAJINY PRO ČLOVĚKA A CESTNÍ SÍŤ

➔ A.6a PROBLÉMOVÝ VÝKRES | PROBLÉMY A OHROŽENÍ

Západní část KO je prakticky neprostupná mimo přetíženou silniční síť.

Cestní síť východu KO je přetížená kombinací výrazného nárůstu počtu obyvatel obcí KO a sousedních částí Prahy.

Chybějící pěší a cyklistické napojení prostorově izolované obytné enklávy (ul. Žitná, Pšeničná) na Chýni i Hostovice.

Chybějící pěší a cyklistické propojení Chýně s Rudnou a Chrástany mimo silnice.

Zaniklá historická cesta z Hostovic do Ruzyně (přerušena křížením dálnic D0 a D6).

Ohromný tlak a využití nivy Litovického potoka u Chýně, protože to je jediný rekreačně atraktivní prostor široko daleko.

Chybí přímé pěší a cyklistické propojení na Křivoklátsko a do povodí Kačáku, mimo silnice.

Chybí pokračování cyklostezky z Hostovic k Hájků dále na západ.

ZÁPRAŽÍ

08

EKOLOGICKÁ STABILITA / MIGRAČNÍ PROSTUPNOST / ÚSES

➔ **A.6b PROBLÉMOVÝ VÝKRES** | PROBLÉMY ÚSES I

➔ **A.6c PROBLÉMOVÝ VÝKRES** | PROBLÉMY ÚSES II

Západní větev regionálního ÚSES od Chýně k Zákolanskému potoku vymezená přes odlišné geobiocenologické podmínky Hostivické tabule

Chybějící vymezení RBK a RBC severně od Chýně

SZ větev regionálního ÚSES je vymezená na orné půdě (nefunkční)

Chybějící propojení LBK u Hájku

Slepé zakončení větve lokálního ÚSES u Hájku s možnými potenciálními návaznostmi na východ k Ptčím anebo na západ k Chýni

Nedostatečná výměra LBC severně od Hájku

Všechny prvky ÚSES na západě KO jsou vymezené na orné půdě (nefunkční)

Větev lokálního ÚSES od Chýně na sever k Hostivicím je vymezená na orné půdě (nefunkční)

Nedostatečná výměra LBC východně od Litovic

Přerušené vymezení LBK u Jenečku

Nedostatečná výměra LBC u Jenečku

Slepé zakončení lokálního ÚSES v nivě Jenečského potoka s možným potenciální návazností podél Jenečského potoka a/nebo železniční trati

Nesouvislé vymezení lokálního ÚSES podél Litovického potoka centrem Hostivic

Chybějící vložené LBC na RBK jižně od Hostivic

Chybějící vložené biocentrum na větvi lokálního ÚSES jižně od Chýně

Střet RBC Litovických rybníků se zastavěným územím (Břve)

LBC východně od centra Chýně ve střetu se zástavbou

LBK jižně od Chýně částečně vymezený na orné půdě

OHROŽENÍ KRAJINNÉHO OKRSKU

➔ **A.6a PROBLÉMOVÝ VÝKRES** | PROBLÉMY A OHROŽENÍ

Pokračování extenzivního rozvoje residenční suburbanizace

Rozvoj zástavby v dosud nezastavěném krajinném prostoru mezi Chýní a Hostivicích

Rozvoj zástavby okolo Břví a od Břví směrem k Sobínu

Sesuv skládky/deponie Chrášťany

ZÁPRAŽÍ

08

VIZE KRAJINNÉHO OKRSKU

Rekreační krajina zázemí malých měst a hlavního města Prahy.

RÁMCOVÉ PODMÍNKY VYUŽITÍ (CÍLOVÉ KVALITY) KRAJINNÉHO OKRSKU

Východní část území KO je rekreaci přizpůsobená parková rekreační krajina, schopná naplnit potřeby každodenní a krátkodobé rekreace obyvatel Hostivice, Chýně a Prahy přes přírodní krajinu Hostivických rybníků přecházející v otevřenou prostupnou kulturní krajinu prameniště Jenečského a Litovického potoka.

RÁMCOVÁ DOPORUČENÍ PRO OPATŘENÍ VEDOUcí K DOSAŽENÍ CÍLOVÉ VIZE KRAJINNÉHO OKRSKU

OPATŘENÍ VEDOUcí K DOSAŽENÍ CÍLOVÉ VIZE KRAJINNÉHO OKRSKU

Vytvořit podmínky pro realizaci robustního zeleného rekreačního prostupu od Zličína/Řep/Ruzyně přes Hostivické rybníky a Hájek až do povodí Kačáku a na Křivoklátsko.

Vytvořit podmínky pro transformaci zemědělské krajiny mezi Hostivicemi, Chýní, Sobínem a Pražským okresem v parkově upravenou rekreační kulturní krajinu.

Vytvořit podmínky pro rozčlenění velkých půdních bloků západně od Chýně a Hostivice sítí cest s doprovodnou zelení. Neudržovat soustavu meliorací u Jenče a Chýně, aby samovolně přestala plnit svou funkci.

Revitalizovat rybníční síť a stanovit limity intenzivního rybochovu ve vodních nádržích.

Vytvořit podmínky pro revitalizaci horního toku Jenečského potoka západně od Jenče.

Vytvořit podmínky pro maximální možné otevření zatrubněných sekcí Jenečského potoka v Jenči a Hostivicích.

Rozvoj sídel KO realizovat využíváním vnitřních rezerv a předcházet dalšímu rozšiřování zastavěného území.

Zamezit srůstání sídel, kultivovat a chránit krajinné předěly mezi sídly.

Při jakýchkoli změnách v území vždy volit řešení snižující radiační zátěž krajiny ze zpevněných ploch a zemědělsky obhospodařovaných ploch, tj. typicky výsadba stromů, použití povrchových materiálů s vysokým albedem (co nejsvětlejší až bílé povrchy), zadržovat srážkové vody v místě, aby ochlazovaly okolní přehřívané povrchy atp.

Zástavbu (stávající i novou) řešit tak, aby umožňovala maximální dosažitelnou retenci a zasakování srážkových vod (plochy umožňující vsak vody, zelené střechy, minimum zpevněných ploch, technická opatření pro retenci a zasakování).

UPOZORNĚNÍ NA VÝSKYT PRIORITYNÍCH OPATŘENÍ ČI ÚPRAV

Vytvořit podmínky pro realizaci robustního zeleného rekreačního prostupu od Zličína/Řep/Ruzyně přes Hostivické rybníky a Hájek až do povodí Kačáku a na Křivoklátsko.

Vytvořit podmínky pro transformaci zemědělské krajiny mezi Hostivicemi, Chýní, Sobínem a Pražským okresem v parkově upravenou rekreační kulturní krajinu.

Rozčlenění velkých půdních bloků západně od Chýně a Hostivice sítí cest s doprovodnou zelení.

Neudržovat soustavu meliorací u Jenče a Chýně, aby samovolně přestala plnit svou funkci.

Revitalizovat rybníční síť a stanovit limity intenzivního rybochovu ve vodních nádržích.

Vytvořit podmínky pro revitalizaci horního toku Jenečského potoka západně od Jenče.

Vytvořit podmínky pro maximální možné otevření zatrubněných sekcí Jenečského potoka v Jenči a Hostivicích.

Rozvoj sídel KO realizovat využíváním vnitřních rezerv a předcházet dalšímu rozšiřování zastavěného území.